

Eşref Özcan Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine
Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (3/9)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri

Genel Müdürlüğü

Sayı : 301/10550

14 Ekim 1980

Konu : İdam cezasına hükümlü Eşref Özcan

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Adam öldürmek suçundan sanık Sinop İli Ayancık İlçesi Çamyayla Köyü nüfusu hane 23/7, cilt 31, sayfa 41'de kayıtlı Hakkı oğlu Fatî'den olma 1943 doğumlu Eşref Özcan'ın, T. C. K.'nun 450/4 nci maddesi uyarınca ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair Sinop Ağır Ceza Mahkemesince verilen hüküm, Yargıtay Birinci Ceza Dairesince tasdik edildiğinden yapılacak diğer işlemler için Cumhuriyet Başsavcılığına ve daha sonra Adalet Bakanlığına gönderilen adı geçen mahkûmiyet dosyası ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin tasdik ilanı, konu hakkındaki 16.5.1979 gün ve 1.134.3.1979 - 26955 sayılı Adalet Bakanlığı yazısının bir sureti ile birlikte 22.5.1979 günlü 301-04961 sayılı yazımızla Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

Adalet Komisyonu Raporu

T.C.

Danışma Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 3/9

Karara No. : 49

6 Mayıs 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şevket Gürliyen'i para karşılığı taammüden öldürmekten sanık Hakkı oğlu, Fatî'den olma Sinop İli, Ayancık İlçesi, Çamyayla köyü, hane 23/7, sayfa 41'de nüfusa kayıtlı ve aynı yerde mukim ve halen Sinop cezaevinde tutuklu 1943 doğumlu Eşref Özcan'ın Türk Ceza Kanununun 450/4 maddesi gereğince ölüm cezasına çarptırılmasına dair Sinop Ağır Ceza Mahkemesinin 27.12.1978 gün ve Esas 1978/126, Karar 1978/149 sayılı ve oybirliği ile verdiği hüküm Yargıtay 1 nci Ceza Dairesinin 12.4.1979 gün ve Esas 1979/1298, Karar 1979/1569 sayılı ilanı ile ve bir üyenin Türk Ceza Kanununun 59 ncu maddesinin hükümlü hakkında uygulanması karşı oyu ile ekseriyetle onanarak kesinleşmesinden sonra bîdayeten Başbakanlığın 22.5.1979 gün ve Özlük ve Yazı İşleri Genel Md. sayı 301-04961 sayılı yazısı ile Millet Meclisi Başkanlığına arz olunmuş iken, rapor ve kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunda 12 Eylül 1980 tarihine kadar görüşülmediğinden, bu tarihte de Türkiye Büyük Millet Meclisinin feshedilmesi dolayısıyla Başbakanlığın 14.10.1980 tarih ve 301/10550 sayılı yazısı ile Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına, oradan Danışma Meclisi Başkanlığına ve Başkanlıkça da Komisyonumuza havale edilmiş olan dosyanın Adalet Bakanlığı temsilcisinde katıldığı toplantıda yapılan tetkik ve müzakeresi neticesinde, mahkeme zabıtları ile mahkeme ve yargıtay ilamlarında yazılı olduğu üzere; sanık Eşref Özcan'la diğer sanık Rabia Gürliyen'in 35.000 liraya Rabia'nın kocasının kardeşi olan Şevket Gürliyen'i öldürmek için anlaştıkları, sanık Eşref Özcan'ın Rabia Gürliyen'den 24.000 lira peşin aldığı ve 20.8.1976 günü gecesi Eşref Özcan'ın Şevket Gürliyen'i sol memesi altına attığı

tek kurşunla taammüden öldürdüğü, anlaşma gereğince önce Rabia Gürliyen'den aldığı 24.000 liranın üstü olan 11.000 lirayı yollaması için Eşref Özcan'ın, Rabia Gürliyen'e iki kişi ile haber gönderdiği, bu kişilerin Rabia Gürliyen'i evinde bulamadıkları ve gelip Eşref Özcan'ı görmesi için tenbihde buldukları, Rabia Gürliyen'in öküzünü satarak 10.000 lira tedarik edip, iki şahit huzurunda Eşref Özcan'a bizzat teslim ettiği, Eşref Özcan'ın bakiye 1.000 lirayı da Rabia'ya bağışladığı ve bilahara yakalanan sanıklardan Eşref Özcan'ın suçunu inkâr ve Rabia'nın itiraf ettiği, yapılan duruşma sonunda yukarıda açıklandığı şekilde Eşref Özcan'ın idam cezasına çarptırıldığı anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında hükümlü Eşref Özcan hakkında verilmiş olan idam cezasının yerine getirilmemesinde kamu adına herhangi bir yarar görülmediğinden Komisyonumuzca Anayasanın 64 ve Danışma Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesi gereğince hazırlanan Eşref Özcan hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair ekteki kanun tasarısının Danışma Meclisine sunulmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

1) Genel Kurulun takdirine arz edilmek üzere tanzim kılınan işbu rapor saygıyla sunulur.

<i>Rıfat BAYAZIT</i> Başkan	<i>M. Fevzi UYGUNER</i> Başkanvekili (Bulunmadı)	<i>Enis MURATOĞLU</i> Sözcü
<i>Serda KURTOĞLU</i> Kâtip Çekimserim (Gerekçe eklidir.)	<i>Alâeddin AKSOY</i> Üye	<i>İbrahim BARANGİL</i> Üye (Bulunmadı)
<i>Necip BİLGE</i> Üye (Çekimserim)	<i>Bekir Sami DAÇE</i> Üye	<i>Halil ERTEM</i> Üye
<i>Necdet GEBOLOĞLU</i> Üye	<i>Halil GELENDOST</i> Üye	<i>A. Pulat GÖZÜBÜYÜK</i> Üye
<i>S. Feridun GÜRDAY</i> Üye	<i>İsa VARDAL</i> Üye (Bulunmadı)	<i>Şerafettin YARKIN</i> Üye Muhalfim (Gerekçe eklidir.)

ÇEKİMSERLİK OY GEREKÇESİ

Anayasamızın yürürlükteki 11 nci ve 14/4 maddesine rağmen;

Memleketimiz ceza hukukunda ölüm cezasına yer verilmiştir. Türk Hâkimi Türk Kanunlarını uygulamaktan kaçınmayacağına göre, ölüm cezasıyla sonuçlanan ilamların öteki kazaî kararlar gibi infazı gerekmektedir.

Ancak, Anayasanın 64 ncü maddesi gereği ölüm cezalarının yerine getirilmesi kanun ile mümkündür.

Kanun koyucu, Yargıtayın zorunlu incelemesinden sonra kesinleşmiş bir hükmün yerine getirilmesini infazın kanunla kabul edilmesine bağlı tuttuğuna göre, oy vermeyimizde hukukî tartışmalara girişilmesine, dava dosyasının incelenmesine yer yoktur.

Oy vermede; ölüm cezasının yerine getirilmesinin kanuna bağlanıp bağlanmayacağına değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu değerlendirme hukuk dışında tamamen sosyal siyasal - vicdanî bir değerlendirme olacaktır.

Değerlendirmenin doğruluğunu sağlayabilmek için şu hususların özenle gözönünde bulundurulması gerekir :

1. Suç sebebi ne olursa olsun, işlenen suç toplum için ne derece zararlı bulunursa bulunsun ölüm cezasının yerine getirilmesinde suçluya ıslah amacı yoktur.

2. Ölüm cezasının yerine getirilmesi, suçlu için gerçekte ceza infazı anlamını taşımaz. Zira infaz ile suçlunun vücudu ortadan kalkmaktadır. Suçlu gerçekte cezasız bırakılmaktadır.

3. Ölüm cezasının infaz edilmemesi suçlunun cezasının affı anlamını taşımaz. O, daima ölüm cezası mahkûmudur. Hayatını cezaevinde sürdürüp bitirmek zorundadır. Bu, işlediği suçun ağırlığına denk bir cezadır. Ölüm cezası hükümlü, infaz hukukunun suçlu lehine öngördüğü hiçbir hükümden yararlanamaz. Mesela şartla salıverilemez. Müebbet hapis mahkûmu da değildir.

4. Ölüm cezası mahkûmunu hayatının sonuna kadar cemiyetten tecrit etmek cezadan beklenen içtimâî faydayı sağlar. Ölüm cezası yerine getirilirse, insan eliyle insan hayatına, suçun işlenmesinden çok sonra son verilmesi nedeniyle maşerî vicdanda bir rahatsızlık, huzursuzluk doğar ve infazdan itibaren geçen zaman süresince bu vicdan huzursuzluğu gelişir, merhamete, acımaya dönüşür. Bu yönden de ölüm cezasını yerine getirmekte yarar yoktur.

5. Ölüm cezasının yerine getirilmesi kanununu çıkarmak görevi Meclise verilmiştir. Meclis cezayı yerine getirmeme hususunda kanun isdar edemez. Meclise verilen yetki tek yönlüdür. O halde, kanunun oluşumu için gerekli safhalardan birinde gerekli oy çokluğu oluşmazsa ölüm cezası yerine getirilmeyecektir. Başbakanlık tezkeresi ilgili Meclis Komisyonuna gelip gerekli çoğunluğu sağlayamazsa infaz imkânsızlaşır. Komisyondan sonra Meclis kanatlarından herhangi birinde çoğunluk sağlanamazsa yine kanun oluşmaz infaz imkânsızlaşır. Kanunu Devlet Başkanı imza etmezse yine infaz mümkün değildir.

Burada bir noktayı vurgulamakta yarar vardır: Komisyonda oy verme durumunda olan bir üye «ben infaz doğrultusunda oy vereyim, takılacaksa Meclis kanatlarında takılsın» diyememelidir. Vicdanen kanaatini belirtmek zorunda bulunan bir kimse, başkasının sorumluluğunu kendi oyuna dayanak yapamaz. Bunun gibi «Hâkim, Yargıtay idama hükmetmiş, ben onların kararlarının doğruluğuna güvenerek infaz oyu kullanırım, hata varsa günahını Hâkimler çeksın» de diyemez. Zira kanun ölüm cezası hükmü ile bu hükmün yerine getirilmesini birbirinden ayırmış, müstakil prosedüre tabi tutmuştur. Hüküm ile infazı birbirine karıştırarak vicdan huzuruna varmak mümkün değildir. Oy verme görevini bu düşünce ile gereği gibi yerine getirmek imkânı da yoktur.

Yukarıda arz ve izah edilen hususlar gözönünde bulundurularak yapılacak değerlendirme ile Anayasanın 64 nolu maddesinin öngördüğü ölüm cezasının yerine getirilmesi kanununun oluşturulması, kendisinden beklenen amacı ancak şu hallerde gerçekleştirilebilir: Suçtan doğan zarar halen devam ediyorsa, suçlu ele geçmez yargılanıp hüküm verilmesi kaydıyla, cezanın yerine getirilmesi kanununun isdarı gerekir. Suçlunun ele geçtiği anda toplum huzuruna hâkim olunacak duruma gelmişse artık infazda ferdi - içtimâî fayda yoktur, bilakis zarar vardır. Ormandan şehre sızan vahşi hayvan ne kadar masumu parçalarsa parçalasın, ele geçirilemezse hâkimiyet elden kaçırıldığı için öldürülmesine karar verilir. Bulununca karar yerine getirilir. Fakat diri yakalanıp demir kafese alındı mı, toplum düzenine hâkimiyet teessüs ettiği takdirde, artık vahşi hayvanı ifna etmek yerine onu kafeste muhafaza etmek doğru olur. Öldürülmesinde hiçbir fayda yoktur. Tutsak edilenin toplum düzenine hâkimiyet teessüs ettikten sonra öldürülmesi intikam hissi ile izah edilebilir. İntikam ise Devlet olma ile bağdaşmaz.

Ölüm cezasının yerine getirilmesi için kanun oluşturulması oylamasının söz konusu olduğu günümüzde topluma Devlet gücünün hâkim olduğu inkâr edilmez bir vakıdır. Suçluların ölüm cezalarının yerine getirilmesinde içtimâî siyasî - ferdi bir fayda bulunduğu söylenemez.

12 Eylül'den bu yana girilen etkili operasyonlarla Devlet toplum düzenine hâkim olmuştur. Bu noktaya ulaşmanın gereği yerine getirilen ölüm cezalarının içtimâî faydası vardır. Bugünkü infazlar için aynı faydanın bulunduğu söylenemez. 12 Eylül'den çok önce işlenmiş suçlardan ölüm cezası giymiş olanların bu cezalarının yerine getirilmesinde de bugün bir fayda bulunmamaktadır.

Buna rağmen Danışma Meclisi Genel Kurulunu ve Millî Güvenlik Konseyini oylarında vicdanlarıyla başbaşa bırakabilmek için çekimser oy kullanmakta fayda mülâhaza ettiğim cihetle infazın yerine getirilmesi hususunda olumlu ya da olumsuz oy kullanmamayı ve sonuç olarak çekimser kalmayı doğru gördüğümü saygılarımla arz ederim.

2 5 . 1982

Serda KURTOĞLU
Danışma Meclisi Adalet
Komisyonu Üyesi

KARŞI OY GEREKÇESİ

1. Önce, karara muhalif kalmamın, hakkında idam cezası verilen kişiyle ve olayla hiçbir ilgisi yoktur.

2. Çok uzun bir süreden beri fikir yönünden ve ilke olarak, ölüm cezalarının hep karşısında oldum. Yani bir kanunla öldürme kararı verilmesini kabul edememişimdir, Ancak pozitif hukukumuzda bu cezaya yer verildiğine göre, yargı olarak yapılacak bir şey elbetteki yoktur.

Diğer yandan yine fikir olarak, ölüm cezasının en müessir bir ceza olduğu da bana göre kesin değildir. Belki de en müessir ceza, bir anda infaz edilip biten bir ceza değil, çektirilen cezadır. Bu nedenledir ki, 1950 yılından beri sık sık çıkarılan af kanunları, cezaların çektirilmesini engelleyerek müessiriyetini kaybettirmiştir.

Anayasamızın 64 ncü maddesinde, «.... mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerindedir.» hükmü yer almıştır. Bu hükme göre yasama görevi yapan meclislerin ölüm cezasının yerine getirilmesine olduğu gibi, bu cezanın yerine getirilmemesine karar verme de yetkileri içindedir. Benim oyum, yerine getirilmemesi yönündedir.

Böylece, infaz edilmeyecek bir ölüm cezası sonunda, hakkında idam kararı verilenin, idam hükümlüsü olarak ömür boyu cezaevinde kalmasının daha müessir bir ceza olacağını düşünmekteyim.

Arz ederim.

7 . 5 . 1982

Şerafettin YARKIN

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Eşref Özcan Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 12.4.1979 tarih ve 1979/1298 Esas, 1979/1569 Karar sayılı ilamı ile kesinleşen, Sinop Ağır Ceza Mahkemesinin 27.12.1978 tarih ve 1978/126 Esas, 1978/149 Karar sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/4 ncü maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Sinop ili, Ayancık ilçesi, Çamyayla köyü, Hane 23/7, Cilt 31, Sayfa 41'de kayıtlı Hakkı oğlu Fati'den olma 1943 doğumlu Eşref Özcan hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.